

29.6.2016

Yksikön päällikkö

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Rajasaarentie 6:a koskevan asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan (Taka-Töölö 14/14482/1)

HEL 2015-005401 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 31.5.2016

Kaupunkisuunnitteluvirasto on lähettänyt tiedon Taka-Töölössä Rajasaarentie 6 ja Merikannontie 11 kulmauksessa sijaitsevaa tonttia koskevan asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman esillä olost. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää kantanaan seuraavaa.

Suunnittelualue sijaitsee Taka-Töölössä ja rajautuu Sibeliuksen puistoon, Rajasaarentiehen ja Merikannontiehen. Alueen voimassa oleva asemakaava on vuodelta 1986 ja nyt esillä olevan suunnittelualueen tontti on määritelty julkisten lähipalvelurakennusten korttelialueeksi YL. Tontin koillisosassa sijaitsee kaksikerroksinen lasten päiväkoti Piilopirtti, joka on valmistunut vuonna 1988 arkkitehtitoimisto Kirsti Egil Nordinin laatimien suunnitelmien mukaan. Rajasaarentien varressa sijaitsee päiväkodin talousrakennus ja päiväkodin varastotiloina toimiva entinen pumppaamo. Merikannontien varressa sijaitsee puolestaan tontin vanhin rakennus, huvila Brävalla. Huvilan ensimmäiset suunnitelmat laati arkkitehti Theodor Höijer vuonna 1875 ja huvila lienee valmistunut niiden mukaisena. Huvilaa on laajennettu ja muutettu useassa vaiheessa. Näistä muutosvaiheista merkittävimpiä ovat olleet rakennusmestari Elia Heikelin vuonna 1895 ja arkkitehti John Settergrenin vuonna 1912 laatimat laajennus- ja muutossuunnitelmat, joiden myötä huvila sai pitkälti nykyisen kaltaisen ilmeensä. Vuonna 1939 huvila muutettiin lasten päiväkodiksi suunnittelijanaan Helsingin kaupunginarkkitehti Väinö Määttä. Helsingin kaupunki osti huvilan vuonna 1942 ja päiväkotitoiminta jatkui rakennuksessa aina vuoteen 2011 asti. Huvila Brävallasta on kaavatyön pohjaksi tehty rakennushistoriaselvitys (arkkitehti Sara Pietilä /AW2 architecture workshop 1.6.2014). Voimassa olevassa asemakaavassa huvila Brävalla on suojeltu merkinnällä sr-1: ”Suojeltava rakennus. Rakennusta ei saa rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaana purkaa eikä siinä saa suorittaa sellaisia muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka turmelevat julkisivujen tai vesikaton kulttuurihistoriallista tai rakennustaiteellista arvoa tai tyyliä. Mikäli rakennuksessa on aikaisemmin suoritettu tällaisia toimenpiteitä, on rakennus korjaus- ja

29.6.2016

Yksikön päällikkö

muutostöiden yhteydessä pyrittävä korjaamaan rakennuksen tyyliin hyvin soveltuvalla tavalla.”

Asemakaavan muutoksen tavoitteeksi on asetettu päiväkotikäytössä olevan tontin lohkominen kahdeksi niin, että huvila Brävallan osalta tontin käyttötarkoitukseksi osoitettaisiin asuminen. Päiväkotikiilopirtin tontille osoitettaisiin puolestaan lisärakennusoikeutta uuden päiväkotirakennuksen rakentamisen mahdollistamiseksi. Tavoitteena on lisätä päivähoiton tilakapasiteettia alueella ja löytää huvila Brävallalle uusi yksityinen omistajataho. Kaavamuutoksella on tarkoitus mahdollistaa myös huvilarakennuksen maantasokerroksen käyttäminen kahvila- ja ravintolakäytössä. Huvilaan kohdistuvissa muutoksissa lähtökohtana ovat rakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen vaaliminen ja säilyttäminen. Tämä edellyttää rakennushistoriaselvityksen täydentämistä, jotta suunnitelmille saadaan riittävät pohjatiedot.

Kaupunginmuseo pitää asemakaavalle asetettuja tavoitteita hyvinä ja mahdollisina. Alue kuuluu Helsingin yleiskaava 2002:een kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokkaaseen alueeseen, jota tulee kehittää siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Suunnittelualueen sijainti alun perin 1840-luvulla huvilatonteiksi palstoitetulla, mutta vuonna 1933 puistoalueeksi kaavoitetulla alueella nykyisen Sibeliuksen puiston luoteiskulmassa asettaakin kokonaisuuden suunnittelulle osaltaan maisemalliset lähtökohdat. Huvila Brävallan tontin länsiosan puistoalue oli 1940-luvulle tultaessa muodostunut tiheäksi metsäksi, joka loi pohjaa Sibeliuksen puiston länsiosan puistomaisemalle. Suunnittelualueen voimassa olevassa asemakaavassa tontilla onkin määritelty kaksi istutettavaa tontin osaa, jossa tulee olla myös puita ja pensaita. Toinen näistä alueista sijoittuu Rajasaarentien ja Merikannontien kulmauksen kallioiselle vyöhykkeelle. Toinen, suurempi alue, muodostaa tontin kaakkoiskulman Sibeliuksen puistoa vastaan. Tämä huvilapalstalle ominainen vehreys on pitkälti säilynyt myös vuosikymmenten päiväkotikäytön aikana ja myös tontin tulevassa käytössä puustoinen ja vehreä ominaisluonne tulee säilyttää.

Kaupunginmuseo pitää päiväkotikäyttöön jäävän tontin osan täydennysrakentamista mahdollisena ja juuri Rajasaarentien reunaan kaavailtua rakennuspaikkaa luontevimpana uudisrakennuksen paikkana. Näin päiväkotitoiminnalle saataisiin rajattua luontevasti oma tonttinsa ja piha-alueensa ja huvila Brävallalle omansa. Vanhan huvilan ominaisluonteseen kuuluu riittävän väljä tontti, jossa huvilan ympärillä vanhaa puutarhaa kallioineen ja kasveineen on mahdollista säilyttää. Huvila Brävalla on arvotettu ja sen säilyminen haluttu turvata jo kolmekymmentä vuotta sitten annetulla asemakaavallisella suojelumääräyksellä. Kaupunginmuseo pitää tärkeänä, että tämä suojelumääräys säilytetään tai mah-

29.6.2016

Yksikön päällikkö

dollisuuksien mukaan päivitetään vastaamaan tämän päivän suojelutavoitteita sisällyttämällä mukaan myös keskeisimpiä säilyneitä sisätiloja. Palautettaessa huvilla takaisin asuinkäyttöön kaupunginmuseo pitää keskeisenä sitä, ettei rakennusta osoiteta moneksi pieneksi huoneistoksi. Useiden nykyvaatimusten mukaisten keittiö- ja kylpyhuonetilojen rakentaminen huvilaan rikkoisi ja hämärtäisi monin paikoin 1910-luvulta säilynyttä tai jopa vanhempaa tilarakennetta. Myöskin huvilaan kaavailun kahvila- tai ravintolatoiminnan mitoituksessa tulee ottaa huomioon ilmanvaihdon ja muiden teknisten ratkaisujen sopivuus kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen vanhaan rakennukseen. Kaupunginmuseo pitää tärkeänä myös sitä, ettei käyttötarkoituksen muuttuessa huvilan rakenteilta ryhdytä vaatimaan tämän päivän energiatehokkuuksia tai ääneneristävyyttä. Kaupunginmuseo haluaa olla Rajasaarentie 6:n asemakaavamuutoksen jatkossa osallisena laatimassa huvila Brävallaa ja ympäröivää tonttia koskevia suojelutavoitteita ja niiden mukaisia suojelumääräyksiä.

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: +358931036501
anne.salminen(a)hel.fi

Riitta Pakarinen
vs. yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus